

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniems.

TURINIS: Griovimas ir statimas. — Darbelis (poėmas). — Tėviškės beržas (vaizdelis). — Apžvalga: Žmonija prie naujo kilimo laipsnio; pasaulis nūdien daug daugiau gyvena pavienio žmogaus sąmonėj; kodėl dirbame tautai kelti; tautinio kiekvieno Lietuvos darbo saikas; Lietuvių politikos darbas Prūsuoje; „Vainiko“ draugijos vakaras; „Vainiko“ draugijos pagivenimas; Tėvinės Miltėtojų Draugija Prūsuoje; fondas. — Pasikalbėjimai: Kaip savo jaunumu pasidžiaugiu; ar siela (dūšia) giva pasilieka ir tt.; kaip atsieina iš proto išsikraustimas? kaip kariauti prieš skriaudikus? Kas tai žmogus? Kaip apreikšti, kas dora, šventa ir gražu tiems, kurie tūno tamsybės rūke? Kaip su nepažįstamais sveikinties? — Nauji rāštai. — Iš leidėjų-rašytojų pusės.

GRIOVIMAS IR STATIMAS.

Nerimo ir kovos ūra mūsū laikas. Nekantriai laukiama ir norima naujovės. Tikima jū būsiant geresne negu senovė. Ir ateisiantį savaimi, kad bus sugriauta, kas ūra.

Ir kovojama prieš tūlus dalikulus ir jū rėmėjus. Dār-gi dažnai su visu atsidėjimu. Tarsi kažin koks prakilnus darbas atliekamas. Kān kiti remia arba stāto, neesā gera. Tik patšiū darbai teesā verti išlikti ir tarpti.

O iš tokio tikėjimo išėjo jau nekartā visai netikos veikimas. Net pastojo nesikī kenksmingu ne vien taip dirbantšiām pavieniām žmogui, bet visai bendrijai. Apsireiškė veikimu tikras gyvenimo ne supratimas.

Gīvenimas stojasi ūstātīmais. Nenusiduoda nei maziausias dalīkelis be jū. Nēra netītšiū.

Gīvenimo īstātīmai nēra kokie sugalvoti paliepi-
mai. Īra jie visumos jēgū apsireiškimo būdas.
O kas tiktai Īra gīvenime, viskas pareina īš tū
patšīū galiū. Nieks negāli šālinties īš erdvēs,
nieks padingti īš visumos. Īr niekuomet nieks īš
jos neišnīksta. Tik pereina ī kitā stovī.

Platšiai zinomi Īra regimojo pasaulio īstā-
tīmai ir jo viekai. Kalbama apie sunkumā arba
vangumā, stangumā, pritraukimā ir susikibimā,
magnētismā, elektrikā, ir tt. ir jū īstātīmus. Prieš
tuos negalima nieko padarīti. Tik nezinēliai ir kvai-
liai bando taip veikti. O nieks sienos negāli galva
īšdauzti. Īseitū taip bandantšiamjām tik prazūtis.

Gīvenimo īstātīmams pasipriešinti Īra kovoti
prieš gīvībe. O tai reiškia pirmiau save pātī nai-
kinti. Bendrasis gīvenimas tetvirtinamas arba
griaujamas savo paties gīvībe.

Visai kits dalīkas Īra gīvenimo īstātīmais
naudoties. Tuomet žmogus gāli visokius ir
labai didžius dārbus atlikti. Gāli ārti ir akėti,
trobas, pilis ir bokštus statīti, net pasidirbti
īrankius oran pakilti. Bet tām reikalinga īstātī-
mai pažinti.

Jau minėjome regimo gīvenimo īstātīmus. Bet
tasai gīvenimas toli nēra visas. Visumoj Īra tūli
gīvenimo skīriai. O visur Īra īstātīmū. Visai
īpatingi valdo, paveikslui, augimā. Galima juos
vadinti augmeniško gīvenimo īstātīmais. Kiti valdo
geidāvīmā ir kratumā. O žmogus ne tiktai vienas
geidžia ir krātos. Visuose pavidaluose tai galima

pastebėti, kur tiek Īra sāmōnēs, jog tiedvi jēgi
gāli apsireikšti. Īra jiedvi kāmīško¹⁾ gīvenimo
skīriaus galibi. Toliau Īra īstātīmū, kurie valdo
mintšīū gīvenimā. Īr tasai nēra tiktai žmogaus
omenīj, jo galvoj randamas. Jis Īra visur, kaip
erdvė, ir tše apsireiškia, kur sāmōnė tokia budri,
jog mintis gāli būti numānomos.

Pagaliaus kalbama apie dvāsiško gīvenimo
skīriū. Īr tše viskān valdo īstātīmai. To gīve-
nimo aušrā jau gālime mazumītī žmonēse paste-
bėti, būtent nors ir labai silpname jū mānīme, jū
išmānīme, jū apsireiškime, jū veikime. Kur koks
doras dārbas dāromas, tše tikrai dvāsiškos jēgos
apsireiškia. Jos stojasi teisingumu, kantrumu,
meile, išmintimi, paguoda, skaistumu, ir tt.

Īš visū šitū nurodīmū matīti, kad gīvenime
veikia labai įvairios gālios ir įvairūs īstātīmai.
Dār-gi pasididina tas įvairumas tuomi, kad Īra
visa eilė gīvenimo skīriū, su visokiais savo īstā-
tīmais. Tēra tie skīriai prieinami vien sāmōnēs
persikeitimu. Kas, paveikslui, mintimis gīvena,
nepagaunamas taip veikiai geismū, o kas geismū
vāromas, tas nepajautšia ir todėl neboja nei šaltšio
nei šilumos. Tiems visokiems gīvenimo īstātī-
mams apsireiškiant, stojasi gīvenimas ir pavieni
jo dalīkai. Todėl jis ir toks labai painus. Īr ne-
lengva jame didžias permainas padarīti.

Bet veikiai išmanīti galima, kokie padėjimai

¹⁾ Kāma Īra Sanskrito kalbos žodis, kurs reiškia palinkimū,
geismū, pasibaisėjimū, troškimū, vidaus karštumo jēga.

tvirtesni, o kokie guresni ir pagal tai pasielgti. Jau paviršutiniame gyvenimo skîriûje tai pastebima. Visuomet îra tai tvirta, kur vienas ramstis kitâ atsveria. Ta troba stipriai stovi, kurios sienos ir sparai prieš viens kitâ lîgiu sunkumu ir stangumu remiasi. Ir sâkoma todël gamtos moksle, kad tie sântîkiai îslyieka, kuriuose randasi sântara, harmonia. Kiti îra, griûva.

Îra tai vienas pamatiniû gyvenimo îstâtîmû, îs kuriû seka tûli kiti. Bet pastebêkime, tše têra kalba apie galias ir jas valdantšius îstâtîmus vieno gyvenimo skîriaus.

Žvelgdami î sântîkius tarp îvairiû gyvenimo skîriû, pamatîsime kitâ pamatinî îstâtîmâ. Ta troba griûs, kurios viena siena, vienas spâras pages, supûs. Bet siena arba spâras gâli bûti ir žmogaus lauziamas. O tuo apsireiškia visai kitos jêgos, bûtent noras arba mâstîmas. Taip matîti, jog regimojo gyvenimo gâlios ir jû sântara gâli bûti augštesnio gyvenimo skîriaus jêgû griaujamos. Antraip vël griûvanti siena gâli bûti žmogaus dârbu patvirtinama.

Taip pasidâro aiškus antras pamatinis gyvenimo îstâtîmas, bûtent tas, kad visa-tai pastovi ilgiau, kas tvirtinama ir remiama augštesniû gyvenimo skîriû galiû.

Îs to îsmânomas pagaliaus dâr kitas îstâtîmas: Visi tie sântîkiai bus tuo tvirtesni, kuo daugiau bus juose nevien sântaros arba

lîgsvaros tarp vieno gyvenimo skîriaus galiû, bet tarp visû. Ir tie sântîkiai bus visû tvirtšiausieji, kurie remsis visû gyvenimo skîriû jêgû harmonia.

Reikia berods pastebêti, kad harmonia tarp îvairiû gyvenimo skîriû nesiranda jêgû lîgume. Nêra tše galima seikêti. Tikra harmonia tše bus, kur augštesnio skîriaus jêgos vis viršû turês ant žemesniûjû.

Sitai gerai îsmâne, negalêsime abejoti apie tai, koks dârbas naudingas ir reikalingas, ar geriau îra griauti ar statîti. Bet îstirkime dâr kelias mintis pareinantšias îs viso, kas pasakîta.

Aišku, kad mes kâ-nors griaudami tuo-tarpu nieko nestâtome. Îs viso dârbo îseina griuvêsiai. Berods galima griovimâ vadinti ir naudingû, kadangi griaujamo dalîko viekai arba materijâlas îsliuosiuojamas naujâm tikslui. Be to dâr ir vietos pasidâro naujâm stâtîmui. Vienok visa-tai tuo-tarpu têra bûsimi ir gâlimi dalîkai. Nêra jie jau tikri.

O apmâstîkime ir tai, kad griovimas gâli griaujantšiâm pavojingas bûti. Jeigu koks dalîkas turi savije sântaros, tad jis ir prieš daug didesne griaujantšiâ gâliâ atsistengs, ir toji griaudama save tik silpnîs arba ir naikîs. Ipatšiai, jeigu ji nêra augštesnio skîriaus jêga. Bet visai neapveikiama îra tai, kame sântaros îra ne vien tarp jêgû vieno gyvenimo skîriaus, bet tarp visû. Tokî dalîkâ tegalêtû griauti visai augšta galîbê. Kitos

visos prieš jį tik subirės. O augsta galibė niekuomet negriauja, kas harmoniška.

Kas savije neturi sântaros arba doros, tas, laikui priėjus, griūva savaimi. Kad, paveikslui, kokioj įstaigoj, kokioj tariamoj tvarkoj, kokiamė moksle nėra teisibės arba teisingumo, doros ir tikrumo, tuomet tše veikiai pasirodo nīkimas. Ir kovojant prieš tokias įstaigas, ir tt., dārome visai bereikalingā dārbā, kurī galima palikti valkūnams, nieko gero darīti nezinantiems. O kuomet mazumītis teisingumo, doros arba sântaros bus tokiose įstaigose, tuomet kovodami prieš jas, mes jas tik tvirtīsime.

Kad du priešu su viens antru kovoja, vis tas viršū palaiko, kuriame ĩra nors ir krislelis daugiau doros, sântaros, teisingumo, ir tt.

Taip reikia suprasti, paveikslui, ir revolūciū pasisekimā arba nepasisekimā. Didesnės materijinės gālios tše nieko nereiškia. Kur jū daugiau, tše daugiau sunkumo. Ir todėl tše veikiau viskas griūva, jeigu nėra sântaros.

Todėl vis reikia labai apmāstīti, norint kān griauti. Vis reikia pamanīti, ar griaujamasis dalikas, gāl, neturės savije daugiau doros negu tas, kurs griauja. Griaudami gālime lengvai dār-gi tvirtinti, kas griūva, arba dār pātīs save naikinti.

O kad tvirtinamas griūvās dalikas, tikrai nieko nereikētū prieš tai darīti. Jeigu jis tvirtinams tikru būdu, tai esti: jeigu jame dora vīkinama, nieks prieš tai nieko nepadārīs. Jeigu tvirtinama

melagingu būdu, griūvās dalikas tik kuo greitšiau sugriūs.

Daug svarbiau ĩra savaip ir tiesiog statīti arba gelbėti, kur kas stātoma. Nebus aikvojamos tuomet bereikalo gālios. Bus tuojau kas tveriamā. Ir nereikės pasibijoti vietos ir materijālo stokes. Kiekvienas tikras stātīmas prasideda dvāsiško gīvenimo skīriūje. O tše nėra nieko erdvinio bei materijinio. Bet iš tše pareina tvērimas erdvės ir materijālo.

Kur toks tvērimas ir vīkinimas eina, tše vi-suose gīvenimo skīriuose jēgos nuolatai plaukia krūvon ir tvarkosi stoties regimomis. Taip tveriant ir visū skīriū galībēms sutariant stātīmai pastoja tvirtesni ir stipresni už visus kitus. Ir nuolatai traukia jie savėpi kitus viekus sāu galingiau parėmti. Tik nieks nesistoja ūmai. ĩra tai stātīmas gīvenimo būdu. O tas nesireiškia suoliais.

Taip matīti, kad statīti vienat ĩra naudinga, bet statīti tikru būdu. O tām šale minētū sān-līgū ĩra labai svarbi paties stātantšiojo žmogaus dora, jo vidaus sāntara ir ramībė. Koks jo vidus, toks jo ir dārbas. Jeigu vidūje viskas griūva ir virsta griūvėsiais, jo veikalai ir bus — griūvėsiai. O jeigu vidūje bus harmonia, ir jo darbai bus tvirti ir galingi. Vidaus sāntara, dora todėl pirm viso reikia rūpinties.

Vidūnas.

DARBELIS.

Labai grožēs pasaulio pasiilgstu.
Toli jis slepias u3 darbūn kalnū.
O aš, kuone kaip āras be sparnū,
ankštoj bevargdamas troškoj tik silpstu.

Nekartā rods tīlus māt tārē balsas:
"Kas būtina, tai vis darīk pirmiau.
Ir viskāt veik apveiksi." Paklusau.
Vienok māt nuo sparnū neslinko alsas.

Skaudziau grožēs pasaulis tik vilioja
jo žīdrume panerti ir visas
dār neregētāsias grožēs bangas
nuversti ten, kur žmonēs jos stokoja.

Ir jūrose grožībēs plaukia siela
visai gelmiū skaitībėj dīngdama,
bet vis tāt vienā atsimindama, —
jog teikt grožēs begālo būtū miela.

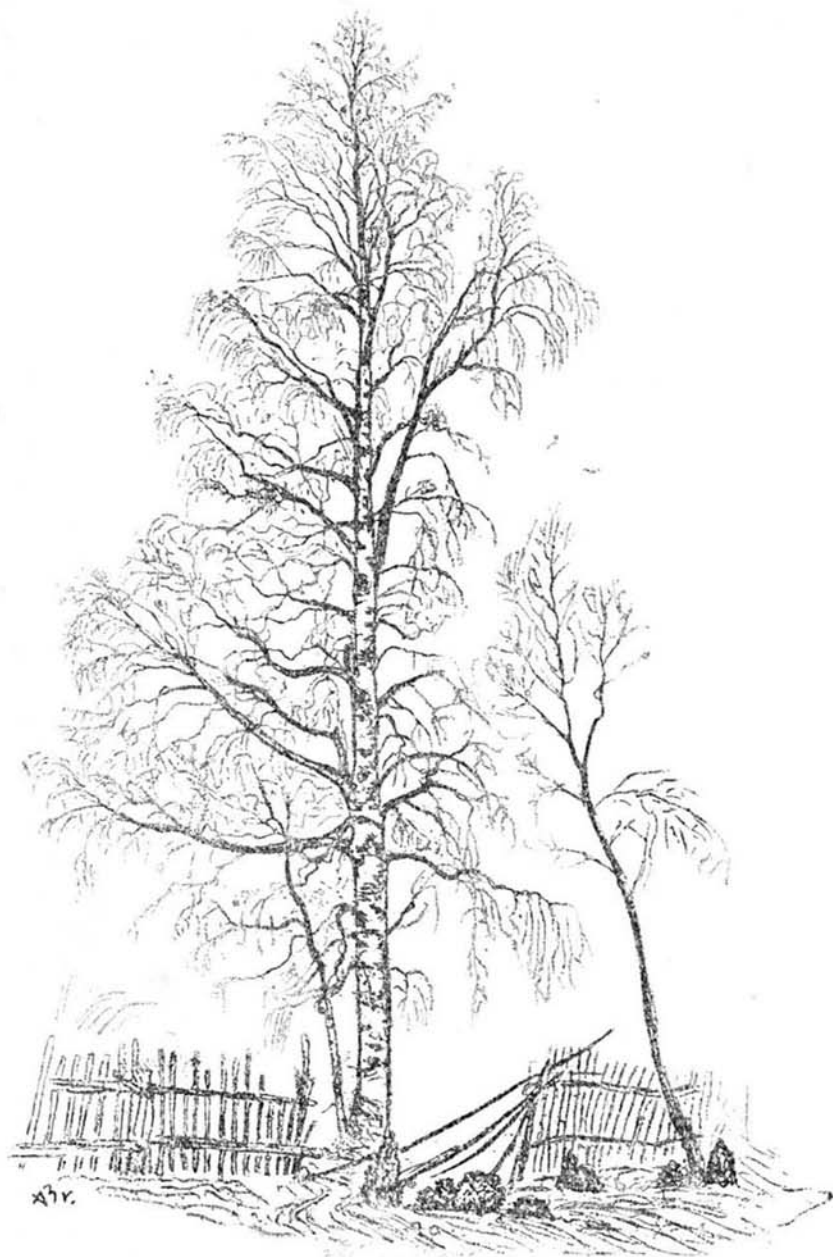
Žemai ant zemēs beslenka sešėliai.
Ten kreipsiuos su grožībēs gīvumu.
Ten grīšiu! Bet — tše kīl su sunkumu!
Darbūn, ak! begalis māt kaupias vėliai.

Ir vos dār māzumā regiu grožībēs.
Jos slėpiningā balsā vos girdziu,
kad jā nuolat atmindams dirbt turiu,
būk grozei būsiā tad pilnai galībēs.

Ir dirbu. Ašarelē māt nukrito
ī pat menkiausiājī visū darbū.
Bet nuostabiai sumirgsta po akiū.
Darbelis visiškai groze nušvito.

Vidūnas.

Pastaba: Riebiomis raidėmis parodome, kaip priegaidė eilėmis vaikštioja.
Toks liūgus jos vaikštiojimas eilėmis poėme būtinas.

Tėviškės beržas.

Ira tai Ad. Brako veikalas. Jo kalba īra tokia, jog rodos ir kiekvienām
turi būti suprantama. Todėl nieko ir nesākome. Mums vaizdelis labai daug
reiškia ir labai juo pasimėgstame.

APŽVALGA.

Žmonija prie naujo kilimo laipsnio. Gīvenimas eina nuolatai tolīn. Nors ir išveizētū, kad tūli dalīkai atsikartojā. Ir žmogui pridera ben kartais pamāstīti apie tai, koks gīvenimas īra ir koks jis taisos būti. Pernai nevienā sīkī tai dārēme. Bet rodos metū pradžioj tai kuo-daugiau reikalinga. Be to mūsū laikas gīvesnis negu senesnīsis. Ir be abejonēs būsimieji metai labai daug visokiū īpatšiai smarkiū suteiks mums patīrimū. Vadinome mūsū āmziū permāinū āmziū. Ir sākēme, jog žmonēs pastojā kitokie. Tām pridēsime dabar, kad žmonija taisos kilti ant naujo laipsnio. Nereiškia tai kokī paviršutinī dalīkā. Išiziūrėdami ī šios dienos žmoniū māsīmus, išvīstame, jog randasi visai kitoks gamtos, visumos ir paties žmogaus supratimas. Seniau žvelgdavo mokslininkai ir visi, kurie juos seka, ī platumā, nūdien žvilgis kreipiamas ī gilumā. Tiriami klausimai, paveikslui: Kas īra gīvībē? Kas īra gīvenimas? Kokie īra vidaus sātīkiai tarp žmoniū? Ir tt. O visai nauji išmānīmai īra žmonēms teke. Apie tai, kas materija īra, šiandien visai kitaip mānoma negu 10 ar 20 metū atgal. Visa-tai ir tūli kiti nemīnēti dalīkai reiškia ne vien tai, kad žmonēs īra kitokie pastoje, bet kad jū esībē īra kiek daugiau

sušvitusi. Tai, kas kiekviename žmogūje māno ir išmāno, īra māzumā daugiau paauges. Žmogaus žmoniškumas īra pastiprējes. Žmonija susivoksta išlengvo naujame, augštesniame savo esībės stovīje. Kaip jos išmānīmas auga, taip tvirtēja ir dora. Nors tūliems rodosi, ji puolanti. Tai iš dalies teisībē. Nēsa kuomet žmogus gerinasi, visi jo nelabumai aiškesni pastoja. Ira tai gīvenimo īstātīmas. Tad žmogus juos veikiau gāli labumais apversti. O kas nusiduoda pavieniame žmogūje, tas nusiduoda ir visoj žmonijoj. Todėl matīti dabartīj ir tiek tū sukilimū, nerimimū, doros nupuolimū. Žmonija lukštenasi. Ir nēra ko abejoti, jog ji žengia augštīn. Tai ta mintis, pro kuriā reikētū žvelgti ī āteitī. Nors ji, gāl, bus ir nesmagi.

Pasaulis nūdien daug daugiau gīvena pavienio žmogaus sāmōnėj. Ira tai gāl aiškiausias mūsū laikū žīmis. Tik īsivaizdinkime, kaip seniau sāu žmonēs gīvendavo savo šalīse, vos kān patirdami ir žinodami iš gīvenimo kitū, toli gīvenantšīū žmoniū. Iš tūkstantšīū vos vienas būdavo "svietā apkeliāves". I jī žmonēs tad žiūrėdavo, kaip ī stebuklā. O šiandien žiūrime taip ī tājī, kurs savo amziū savo kaime praleides, kojū nekēles uz jo ribū. Žmonēs kelauja. Tām īra vi-

sokiū prietaisū. Bet pasaulis dār gīviau spraudžiasi žmonēms ī sāmone tuo, kān jie skaito ir pasiziūri. Nūdien laikraštšiai veik ī menkiausiā grītšiai ir pastoge neša žinias iš viso pasaulio. Nors tos žinios ir labai netikros ir beveik tik vienos rūšies tēra. Paprastai tepranešama skaitīttojams tik apie atsitikusias nelaimes ir blogus žmoniū dārbus. Vienok tuomi žmoniū sāmōnėj nors kaip atsispindi pasaulio gīvenimas ir gīvumas. O īra ir laikraštšīū, kurie savo skaitīttojams suteikia žinias apie žmoniū mānīmus, o kartais ir apie gerus ir prakilnius žmoniū dārbus. — Lakšteliai su vaizdeliais īra tikras mūsū laikū išradimas. O jie siuntšiami visur iš visū žemės kraštū. Pasiziūri taip ir vargingiausias kaimo darbininkas, kaip kitur pasaulis ir žmonēs išveizi. Vargiai bus kultūringesnēj šalīj koks žmogus, kurs nebūtū susilaukes kokio lakštelio iš labai didžios tolimos. Retai kokia šeimīna neturi genties arba nors pažīstamo Amērikoj, Afrikoj, Australijoj, Azijoj. Nors keliautū jis kaipo jūrū kareivis laivais iš vieno krāšto ī kitā. Taip net ir Lietuviai pagaliaus žiūri ī tolimā pasaulī kaipo ī savūjū gīvenimo vietā. Istikrūjū, pasaulis ir pavienei sāmonei daug gīvenis ir šviesėnis negu seniau.

Kodėl dirbame tautai kelti. Prie āplamo žmonijos pakilimo reikia skaitīti ir Lietu-

viū tautos atsigavimā. Ir kiek jis vertas galēsime geriausiai suprasti, atsizvelgdami ī žmonijos pāžangā. Ira tikrai dora dirbti savo artimo gerui. Bet tautinis dārbas visuomet stovi ankštai susirišes su kalba. Ir pasidāro klausimas, ar žmonijos lābui nors kiek svarbi Lietuviū kalba. Žmonija susideda iš pavieniū žmoniū. Kokie tie, tokia īra ir visa žmonija. Su kiekvieno žmogaus pasigerinimu ji visa nors mažumitī šviesesnē pastoja. Taip rodos apšivertšians klausimas ī tān, ar Lietuviū kalba naudinga īra pavieniams žmonēms. Prasti žmonēs gana dažnai nemāto jokios naudos Lietuviū kalbos išlikime. Jie sprendžia pagal paviršutine naudā. Augštesnēs jie nemāto. O istikro tiesiog ir lengvai regimos naudos nēra Lietuviū kalboj. Vienok gimusiām Lietuviai ji taip labai naudinga, kad kitu-kuo ji visai negāli būti pavaduojama. Nēsa tik prigimta kalba augdamas žmogus tegāli īgiti pilnā savo jėgū išaugimā. Vairakai auginti iš mažens neprigimta kalba, niekuomet nepasieka to išaugimo stovio, kurī būtū galēja pasiekti. Bet nesant Lietuviū kalboj augštesnio išmānimo apsireiškimū, gamtiškasis Lietuviū dvāsios augimas tatšau pasiliks ant pusiaukelio. Todėl reikia visiems, kurie tai tik gāli, savo dvāsios šviesā dėti ī Lietuviū kalbā. Tuomet Lietuviams bus, kuomi galētū kilti

O patiems ans dārbaš taipo-jau bus kilimo priezastis. Taip viešas Lietuvis būtū kitām augštesniu būdu naudingas, ir visa tauta pastotū tikra ir naudinga žmoniū augikla. Bet tai ne visa nauda, kuri iš to žmonijai pareitū. Kiekviena kalba ėra ėpatinga žmonijos dvāsios priemonē apsireikšti. Jokiu būdu ji negāli tai padariti kita kalba. Lietuviū kalbā išlaikiti ėra todēl žmonijos turtā išlaikiti. O kalbā auginti ėra tāt turtā vertesniu padariti. Pagaliaus ėra kiekviena tauta žmonijos gīvenime veiksniš gerui ir blogui. Blogā veiksnī pašālinus, ėra kartais naudinga. Bet geriau ėra, visus esantšius veiksnius naudoti gerui arba juos apversti ė naudingus. Todēl turētū visū Lietuviū uždavinis būtū: Lietuviū tautā padariti naudingū ir geru veiksnium žmonijos gīvenime.

Tautinio kiekvieno Lietuvio dārbo saikas. Ėra tūli, kurie māno, jū veikimas neesas svarbus, jie negāli daug padariti. Tas mānimas ėra labai neteisingas ir Lietuviū tautai didžiai kenksmingas. Taip visi tie ėra sāke, kurie kitū tautū lābui ėra dirbe, o tuo savo tautā skaude. Nuolatai ėra Lietuviū jēgos sravejusios iš mūsū tautos ė kitas. Tarsi sužeisto žmogaus kraujas išlengvo tekētū iš žaizdos. Todēl Lietuviū tauta ir likos pagaliaus beveik negīva. Dabar būtina visuomet atsiminti, kad ir mažiausias darbelis gāli būtū

naudingas. O kad visi tie, kurie ėra savo galias kitoms tautoms paskīre, tik mažumelī būtū savo tautai tarnāve, Lietuva būtū gīva. Kān kiekvienas dariti turētū, tai išvisti jo dalikas. Tik reikētū mēginti, ar jo dārbaš stiprina ar silpnina tautos gīvibe. Tūli dāro „tautinī“ dārbaš o vien skriaudžia labai gerā kitū veikimā.

Lietuviū politikos dārbaš Prūsuoše. Klaipēdos krašte jis pasirodē gana pasekmingas. Daug tše savo balsū dāvē Lietuvui. Nors pagaliaus vīriausias judėjimo žmogus teisingume neišlaikē vīro kvotimo. Ne taip Tilžėje. Lietuvis tegāvo 419 balsū. Kame priezastis, lengva suprasti. O iš to tikrā vertibe politiško darbo ir Klaipēdoje išvisti. Reikia žinoti, kad Lietuviū skīrimo draugijos visiškai pagal Vokietšiu draugijū pāmatā ėsteigtos. OVokietšiu draugijos ėra materijinēs naudos draugijos. Nēra tše jokio noro valstijai tarnauti, bet savo ir savo luomo lābui. Nēra plataus socialinio supratimo. O tāt tarp Lietuviū žādinti atsizvelgus ė patšius Lietuvius, tai, kas būtina reikalinga. Žmonēs neturētū klausti, kokiā naudā māt tas kandidātas atneš, bet kokia nauda bus visiems Lietuviams. O ne tik kokia materijinē, bet ir kokia augštesnē nauda. Tik tām supratimui žādinti reikia turēti žmoniū.

„Vainiko“ draugijos vākaras. Kad ėra Lietuviū ir Prūsuoše, kurie džaugiasi Lietuviū

atsigavimu ir jī kiek ėmanīdami Selpia, tai parodē ir minimas vākaras, parengtas Katitšiuose 7. Sausio 1912. mt. Didis žmoniū skaitšius buvo susirinkes, o su tikru širdingumu jie viskāt primē, kas jiešs buvo teikiama. Bet svarbiau dār tai, kad tas vākaras, parengtas tū patšiu žmoniū ūkininkū sūnū ir dūkrū, tokī smāgū ir dorā pasisekimā turējo. Matiti, Lietuviū ėra gana gabiū žmoniū. O kad tik kiekvienas o visai atsidējes dirbtū Lietuviū kilimui, labai greitai pazengtum tolin.

„Vainiko“ draugijos gīvenimas. Līgiai 100. dienā tojo buvo minētasias draugijos vākaras. Tuo laiku draugija turējo du susiėjimu Spālio, vienā Lāpkritisio ir du Gruodžio mėn., nemenant susiėjimū, kurie pasimokinimui ir reikalingiems sutarimams buvo sušaukti. Tuose susiėjimuose būdavo sākomos poēmos, dainuojamos dainos, paskaitoma iš Lietuvos istorijos,

kalbama apie sveikatos išlaikimā, ir tt. Pagaliaus jaunieje pasilinksmindavo ir lietuviškais žaismais. Ne tik vienas draugas ėnešē ė susiėjimā, kuomi kitiems patarnāvo. Lai pastojatie susirinkimai vis dār naudingesniais žmoniškām ir tautiniām lābui. Kad tik rastū ir kitur tokiū draugijū!

Tēvīnēs Milētojų draugija Prūsuoše buvo 26. Gruodž. 1911. mts. Tilžėje susirinkusi. Māza buvo susiėje draugū. Ne nuostabu. Per daug toli gīvena jie nuo Tilžēs. Buvo sakīta kalba apie historiškā senosios Lietuviū tikībos svarbumā ir svarstomas ė mokslus einantšiu jaunūjū Selpimas. Kadangi taip māza susiėje buvo, nieko galūtiniai nebuvo nutarta, vien tai, kad reikētū laukti, ar prisidēs daugiau prie sumānimo, kurs Gruodžio „Jaunime“ paduotas.

I fondā, mokslus einantiems Selpiti, mokējo P. iš Berl. 2,50 M.

Vds.

PASIKALBEJIMAI.

Miela pasakīti, kad randasi tarp skaititojū ne tik tokiū, kurie klausimus stāto, bet kurie pātis apie vienā ir antrā dalikā ir savo nuomone išreiškia. Labai svarbu rodos būtū, kad skaititojai trumpai parašitū, kas juos vertē viešai Lietuviais pasiroditi ir Lietuviū atsigavimui dirbti. Bet ir apie kitus dalikus klausinēti ir rašiti nereikētū suleisti.

Kaip savo jaunumu pasidzaugiu! Patlab tām ėra laikas. Kad šāltā žiemā žvaigždēs mirga, kad šiaurīs siautšia, nelīski už šilto krosnio. Langā atsivēres, nusivilk drabužius, nuplauk savo kūnā šāltu vandeniu,

kad visai paraudes degs kaip ugnis. Tad pajausi, kokios gālios ėra žmogaus prigimtij, kad žmogus ištikro gamtos ėra valdonas. Pajausi ir tai, jog sveikas žmogaus kūnas ėra gražiausias gamtos pavidalas, tikras

grozībēs pavīzdīs. — Seniai tai zmonēs zinojo. O mielai norētšiau kitiems tāt supratimā suzādinti. Sveikas jauno zmogaus kūnas īra toks-jau grazus, kaip tos senūjū Graikū mums paliktos stovīlos. īpatšiai, kad kūnas lankstomas, kad gīslos ir muskulai tāmpomi. — Tikiu tave turint tokī grazū kūnā. Jei ne, reikētū gēdēties. Pats būsi nusikaltes... atšventindams tāt īš gamtos paduotā Dievo šventīklā. Išmok savo kūnā garbēj laikīti. Pats pasidzauģsi. Suprasi, kodēl rāstuose kūnas vadinamas Dievnamiu. — Kad kiekvienas tai pajauštū, nebūtū ant zemēs tiek nelaimiū, nebūtū tiek nusidējimū, tiek ligū. Pasidzauģimas savo kūno grazumu ir šventumu paplauja visus geidulus, visā gašlumā kaip galinga srovē. Pasirodītū tāt negalima kūnā nuodais apkrēsti. — Bet tas dzauģsmas nelengvai ir ne sīkiu pasiekamas. Pasibijodams šalto vandens, šiaurios smarkumo līski ī lovā, jā pirmiau gražiai pasišildes. Bet tvirtām norui vislab greitšiau pasiseka. Zmogus nēra uzģimes su drabuziais. Ne īš rūbū zmogus pazinti. Jo ģivumas, jo jaunumas turētū jo zenklas būtī. Jaunas turi būtī ir praziles. — Gāl mane nevienas vadīs jaunu, pilnu īdealismu. Bet kas īdealismo neturi, īra paseses īš pat jaunumo. Dv. Sn.

Atg. Ar siela (dūšia) ģīva pasilieka zmogui mirus? O jeigu ne, kur jī dingsta,

īš kūno īšējusi? — Norint ī tāt klausimā atsiliepti, reikētū visas knīgas prirašīti. Labai māza zino zmonēs šandien apie tuos dalikus. O labai īpatingas nuomones īra tūli pasidāre apie zmogū. īpatšiai mokslinikai. Kāt aš reģiu, tai trumpai pasākius štai kas: Zmogus nēra kūnas. Jis ir nemiršta, kaip ir nēra ģīvu pastojes. Vis jīs ģīvas, kaip pasaulis. Zmogus īra siela, arba tat, kas zmogaus pavidale jautšia, nori, īšmāno. Kūnā turēdamas, zmogus ģāli šī regimāji pasaulī patirti. Ir pasaulis tuomet jām īra. Taipojau tad ir zmogus pasauliui īra. Kūnui sugedus arba zmogui visā pastebējimā kreipus ī "vidaus ģivenimo skīrius" zmogui pasaulis īra dinges. Zmogus kitoku būdu īra. Perējimas īš "vieno būdo būtī" īra sāmonēs keitimas, kaip mes jī pazīstame zmogui īš miego pabundant ar ir īmingant. Paprastas zmogus prapuldo tad ir visā supratimā apie save. Todēl tūli ir nezino, kad jje īra ir kūnā palike arba jī nustoje. Bet īslengvo jje susivokia ir zino, kad jje īra. Nēsa tik kūniškuose padējimuose galima kalbēt apie erdve, ir klausti: kur? Mirti nēra tiek atsitraukti nuo kūno, kiek kitā buvimo stovī ģīti. Taip sāko tie, kurie apie tai zino. Bet kiekvienas ģāli tai pats īštirti visai dorai, šventai ģīvendamas ir visiškai mintis ir jausmus suvaldīdamas.

Rink. Kaip atsieina īš

proto īssikraustīmas? Kas pirmiau reikalinga ī šī klausimā atsakīti, augštšiau aiškinta. Mirti ir īš proto īšeiti nēra labai skirti dalīkai. Kūnas īra zmogaus īrankis, o smāģenis dār-ģi labai pinklus. Kuomet tše kas sugenda, zmogaus apsireiškimai varģiai begalimi, ir lieka, jeigu ne visai tikt augmeniški, tad šale jū dar ģivuliški. Īra berods visokiū rūšiū īš proto īšėjimo. Kuomet, paveikslui, ant zmogaus viršū gauna koks geidulis, kerštas, ar kas tāt līģaus, jīs nors trumpā laikā beprotiškai veikia. Kartais ģāli ir kokia mintis zmogū taip uzimti, jog jīs nieko kito manīti negāli. Nebēra jīs tad valdonu savo smageniū ir īra īš proto īšējes. Laikui zmogus īšproto vāromas ir hypnotismo priemonēmis. Īra tai pavojingas dalīkas. Hypnotizoriaus mintis ir valia uzima hypnotizuotojo smāģenis ir jomis apsireiškia. Ir taip švetimoms mintims padāro tākā ī tas smāģenis ir īš proto īšėjimas pastoja labai lengvai ģālimas. — Toks zmogus, arba ir sākoma: jo siela, tad negalēdama nei visiškai nuo kūno atsitraukti, nei juo tinkamai veikti, īra savo jēģose tarsi surišta, ir negāli pilnā saveszinojimā ģīti. Bet īra tše labai īvairiū padējimū. Nekartā pasiseka ir atšigauti, jeigu nēra sugedusios smāģenis.

Švēriokas: Kaip kariauti prieš skriaudikus? — Kiekvienas padējimas reikalauja sātu

tinkamo pasielģimo. Todēl tegaliu šišon aplamai atsakīti ī klausimā. Koku būdu skriaudžiamas īra zmogus, tokiu jīs turi ir ģinties. Paveikslui: prieš plēšikā ir zmogzudī ģinklais. Bet kiekvienas zmogus ir turi ģinties sau atitinkamu būdu. Negera būtū, kad silpnasis musamas tai tik kestū, kadangi bijosi, ir ne vėl muštū, jeigu jām tai tik kaip nors galima. Jīs turi stengties, jeib jo drāsa augtū. Taip auga ir jo valia. O tai jau zmoniškumas. Bet īškiles, doras zmogus, kurs turi neapveikiamā drāsā ir vāliā, tas veikiau kes, kad jī ir silpnesnis skriaus. Jīs taip valdīs savo paties kerštā. Ir jām bus īš to tolimesnis kilimas. Todēl Viešp. Jēzus sāķē savo mokiniams (ne viešai zmonēms): Nesipriešinkit piktamui. — Nezmoniškū darbū nieks neturētū darīti. Nors ir kazin-kokiū galingūjū prie to vertšiamas būtū. Bet žinoti, kas nezmoniška, o kas zmoniška, īra dalīkas jau kiek īškilusio zmogaus. —

A. Ys. Kas tai īra zmogus? Žiūrēti reikia ī vienā augštšiau paduotū atsākimū.

L. Kaip apreikšti, kas dora, šventa ir grazu tiems, kurie tūno tamsībēs rūķe? Pirm viso geru paveikslu. Mokslas, rāstas labai abejotinā naudā tše atneša. Bet geras paveikslas dāro stebklus. Taip zmonēs tiesiog patiria, kas dora, šventa, grazu. O patīra

īra gīvenimo mokslas. Taip matīti, kad mes kiekvienas kalti kitiems visuomet būti pilnai dorūs, teisūs, teisingais, malonūs ir tt. O palaimingi tie, kurie turi progos kitiems būti geru paveikslu ir dār galēti nurodīti ī kitū žmoniū pavīzdingā gīvenimā. Pamokinti reikia labai atsargiai. Dēl nieko žmonēs taip nepīksta, kaip dēl kokio pamokslo. Vienok kām norint pasimokinti, galima jām ir duoti pamokū. Bet geras paveikslas visū mielai net nežinioms ir nenoroms sekamas.

Augšt. Kaip su nepažīstamu sveikinties, kad su juo susieini? Gāl visai ne? Apie mandagū pasielgimā dažnai īra surašitos pilnos knīgos.

Žmonēs īra išaugine pasielgimui tikrus būdus. Bet visi jie neturētū nieko kito reikšti kaip tiktai žmogaus širdingumā ī kitus. Šiaip jie pasilieka tuštšiais niekais. Mes, žmonēs, turime viens kitām būti sveikinimu, kuomet jām tik artinamēs. Berods nereikētū savo širdingumā tuojau kitām užkarti. Labai tai kartais būtū nepatogu. Todēl rankā duoti svetimām nėra tikes dalīkas. Bet širdingai pasakīti: lābā dienā, arba nors nusilenktī prieš kitā rodos visuomet bus gerai priimama. Vīriausias dalīkas vienok īra visuomet širdije auginti meilingumā. Tuomet savaimi vis tinkamu būdu apsisime su svetimais žmonėmis.

Vds.

NAUJI RASTAI.

Vīdūnas, Vadovas Lietuviū kalbai pramokti. Tilžėje 1912-mt. Rūtos leidinīs. 3 M. — 1,50 Rbl. 111 pslp. su 105 vaizdeliais. Pirmutinē, rodos, tai knīgā, kuri visai išlengvo īveda ī Lietuviū kalbos turtā ir tvarkā. Ji tinka Lietuviū kalbos nemokantiems, bet ir patiems Lietuviams, savo kalbai geriau pažinti.

Vīdūnas, Numānē. Vienveismē komēdija. 1911-mt. Rūtos leidinīs. 50 Pfg. — 25 Kap. 30 pslp. Kaip visos mano komēdijos, taip ir ši nori atspindēti Lietuviū gīvenimā. *Vds.*

IS leidējū-rašitojū pusēs.

Ši naujū metū numerī siuntšiamie ir tiems, kurie nėra užmokēje už naujus "Jaunimo" metus. Kito nebesiūsime, jeigu nebūsime tuotarpū gāve piningū. — Kaip seniau, taip ir dabar rāginame rūpinties padidinimu "Jaunimo" skaitītojū skaitšiaus. Toliau meldžiame, īpatšiai Didž. Lietuvoj gīvenantšiujū, savo adresus aiškiai o vis lietuviškai ir rusiškai parašiti: — "Jaunimas" siuntšiamas ī namus už 2 M. per metus, ī Didžiājā Lietuvā už 1,25 Rublī, ī Amērikā už 75 Centus, pavienis numeris už 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. Turējome šiems metams padidinti "Jaunimo" kainā Didž. Liet. ir Amerikai. Nebuvome seniau apmāstē, kad siuntimas toks brangus. Kas jau īra atsiuntes piningus už šiuos metus, iš to nieko neberekalaujame. Bet kiti prāšomi mokēti padidintājā kainā. — Primename, kad īra dār visū 1911-mt. "Jaunimas" gaunamas.

Už leidėjus-rašitojus

Martin Aszmutat, Tilžėj, Augštoji gatvė 28 (Hohe Str.).